

PIESE CARACTERISTICE PORTULUI POPULAR FEMEIESC D I N C L I S U R A D U N Ă R I I *

Emilia PAVEL

Terminologia bogată cit și formele variate ce le prezintă opregul în Clisură ne-au atras atenția în mod deosebit, cu atât mai mult cu cât cercetările din ultimii ani ne-au dus la concluzia că, din punct de vedere al studiului costumului, inclusiv al opregului, satele cercetate pot fi grupate în două unități bine conturate ca specific etnografic: zona oltenescă cu satele Virciorova și Gura Văii și cea bănățeană, care cuprinde satele din jurul Orșovei, Cazanele Mici și Mari, ajungând până la Moldova Veche.

Studiul opregului în zona bănățeană prezintă unele diferențieri subzonale, nu atât ca structură morfologică, ci mai ales ca aspect decorativ și terminologie specifică. Satele din Clisură și în special cele grupate la nord de Cazanele Mari, cum sunt Berzasca, Sichevița, Gornea etc. păstrează cea mai autentică formă de costum românesc bănățean, tradițional și actual.

„De pe la Bozovici a venit moda cu opreg. De acolo am scos și noi moda aceea”, spune informatoarea¹.

În satul Pescari de lângă Moldova Veche s-au întâlnit forme de oprege caracteristice zonei oltenesti, ca de exemplu opregul îngust țesut cu „vristale”, opregul cu „stale” sau fisticul, ca și unele elemente de costum bănățean, cum este „șorțul”.

Opregul face parte din componența costumului popular femeiesc și este menționat în lucrările de specialitate fără a se insista asupra particularităților de croi, ornamentică sau terminologie specifică.

Astfel, G. Oprescu² în studiile sale, Nicolae Iorga³, Tache Papahagi⁴, G. T. Niculescu Varone⁵, Alex. Enăchescu Cantemir⁶, Tancred Bănățeanu⁷, Gheorghe Focșa, Emilia Ionescu⁸, Nicolae Dunăre⁹, Romulus Vulcănescu¹⁰ și alții, în diferite studii privitoare la portul popular românesc, amintesc și despre opreg.

Concluziile la care au ajuns majoritatea specialiștilor în legătură cu originea acestei piese de port este că ea aparține unei străvechi culturi carpato-balcanice, întâlnită la români ca și la popoarele din Bal-

* Materialul a fost cules pe teren cu ocazia cercetărilor efectuate de Grupul de cercetări complexe „Porțile de Fier” a Academiei R.S.R., colectivul de etnografie și folclor, în anii 1967, 1968, 1969.

¹ Inf. Maria Vanicek a lui Surlea, 77 ani, Jupălnic, Orșova, Banat, fișa nr. 14.

² G. Oprescu, *Arta țărănească la români*, București, 1922, p. 32, 33, 34; G. Oprescu, *Țările române văzute de artiști francezi* sec. XVIII-XIX, București, 1926, Tabela LIX.

³ Nic. Iorga, *L'art populaire en Roumanie*, Paris, 1923, p. 79, 80, 85.

⁴ Tache Papahagi, *Antologie aromânească*, București, 1922, p. 80.

⁵ G. T. Niculescu Varone, *Portul național românesc*, București, 1935, p. 40, 41, 43.

⁶ Alex. Enăchescu Cantemir, *Portul popular românesc*, București, 1938, p. 8.

⁷ Tancred Bănățeanu, *Portul popular românesc*, București, 1965, p. 59, 61, 63.

⁸ Tancred Bănățeanu, Gh. Focșa, Emilia Ionescu, *Port, țesături, cusături*, București, 1957, p. 390, 391, 369.

⁹ Nic. Dunăre, *Arta populară de pe Valca Jiului*, București, 1963, p. 368.

¹⁰ Romulus Vulcănescu, *Caractere înrudite între portul popular român și cel slovac*, în „Studii și cercetări de istoria artei”, nr. 2, 1962, București, p. 318.

cani, sirbi, macedoneni. Opregul a fost identificat pe figurinele neolitice de la Cirna, cit și pe cele de la Vinča¹¹.

În zona Clisurii există variate forme de oprege, pe care le vom menționa după cum urmează : ciucuri sau chițele, targă, cotreanță¹² sau șorț în Banat, iar opregul îngust, fisticul, opregul creț cu varianta sa — vilnicul — în Oltenia.

În satele din jurul Orșovei (Jupalnic, Tufări, Coramnic), ca și în Eșelnița, Ogradena, Dubova, opregul cu franjuri este denumit „ciucure”. „Oprege sau ciucure îi tot una”, afirmă informatoarea din Jupalnic¹³. „Unii îi zic opreg, însă noi în sat ciucuri îi zicem”, ni se spune în Coramnic¹⁴. „Alea bătrîne ziceau oprege, noi zicem „ciucure”, menționează informatoarea din Tufări¹⁵.

„Ciucurele este făcut de mîna noastră”¹⁶. Se execută în casă de către femei. În satele din nordul Clisurii, Berzasca, Sichevița, Gornea, ciucurele se numește „chițele”¹⁷. Se confecționează dintr-un „dorap de somot” — catifea de culoare vișinie, neagră ori verde închis, de cca. 40 cm lățime și 12 cm lungime, pe care erau cusute flori „mutătoare” (din loc în loc) în „vergi”, pe „rost”¹⁸ (etamină) sau „țil”¹⁹ (tifton), cu „șlingon” (arnici în culori diferite), executate în punctul „crucița” sau jumătate de cruce — „toiegiu” (Berzasca—Sichevița).

Ornamentele se coseau cu ață roșie, verde, galbenă și se numeau „pui de chițele” (Berzasca—Sichevița). Se executau ornamentele și în „crucițe”, cu motive ca : toporași cu frunze, frunză de viță și struguri (Berzasca), sau în „vergi” — motive : cireșe, frunze, prune, în asociere (Ogradena). Se coseau și flori — „cununi” — cu ață „viorint”, mov și galben.

Culorile cele mai frecvente erau : verde închis și deschis, roșu închis și deschis, galben și maron. În afară de flori „mutătoare” lucrate în „vergi” pe „rost” sau „țil”, petecul de la ciucure era ornamentat cu flori „în pene”, executate „după scris”. Se desenau florile pe hirtie, se aplica desenul pe „somot” și se coseau cu mărgele colorate sau mătase.

S-au întilnit și ornamente țesute. Petecul era țesut în război, iar florile erau „alese cu mîna”, cu ață colorată, sîrmă albă sau galbenă și mătase. Florile erau stilizate cu motive denumite „ochiuri și flori” (Plaveșiți) sau „ochi și furcă” (Ogradena).

De la petec în jos atîrnau ciucurii — „nătră neisprăvită” cum se spune în Muntenia²⁰. Se făceau din pîr de lînă toarsă subțire, răsucită cu „răsuceala” (Plevișevita) și dată la vopsit la „faibăr”. Pentru ciucuri sau chițele se folosea și lîna fină de fabrică, sau chiar „șlingon” (arnici). Culorile cele mai frecvente erau : roșu, verde închis, roșu bordo, negru, albastru, maron, alb, între care strălucea adesea firul metalic auriu sau argintiu care, după G. Opreșcu²¹ și Nicolae Iorga²² este de influență orientală-turcească. Culoarea roșie, de obicei înconjurată de negru se afla în mijlocul spatelui. Uneori în mijlocul spatelui era „sîrmă” albă, fir alb (Berzasca) sau culoare neagră. Culoarea din mijlocul spatelui era mai lată decît celelalte. În general, fiecare culoare avea lățimea de cîte 5 cm.

În partea de sus, firele de ață, lînă, mătase sau fir care alcătuiau ciucurele se țeseau cu mîna în două culori : verde cu galben sau roșu cu roșu închis. Se făceau „joardă” sau „brăcinuță” lată de cca. 1 cm, decare se cosea petecul de somot sau din țesătură executată în război. Cusătura aceasta se „astruca” cu o „plancică”, „plancică” sau „taută” (Berzasca) — panglică-albă, roză sau vinată, „băl” (verde deschis), „cum vrei” (Sichevița). Ea se cosea în „pliuri”, „pături”, „falduri”, „pufi” sau „pufuri”, pe trei părți ale petecului. Peste plancica astfel păturită la mijloc se cosea „parta”, „un șinor”, o împletitură de „sîrmă” în trei șuvițe din fir argintiu sau auriu. În loc de „plancică” se folosea și „brînaș” împletit în trei vițe din lînă colorată.

Petecul avea la cele două capete de sus cite o „piceică” sau „cheotoare”, prin care se trecea „per-tel” — un fel de „șnur” cu ajutorul căruia ciucurele se lega la spate peste brăcire. Șnurul se mai numea și „brăcinăriță”. „Își băteau joc de noi, că ziceau că nătra nu-i gata”²³.

Ciucurele sau chițele se purtau în spate peste poalele albe, ornamentate cu „vergi” în „șiruri” sau flori „în pene”. Era lung de cca. 78 cm după cum era și femeia de voinică, și se purta mai lung decît poalele cămășii.

¹¹ Tancred Bănățeanu, *Portul popular românesc*, București, 1965, p. 61—69, fig. 13.

¹² Alex. Enăchescu Cantemir, *o.p. cit.*, p. 8.

¹³ Inf. Maria Vanicek a lui Surla, 77 ani, Jupalnic, fișa nr. 14.

¹⁴ Brînzan Sofia a lui Bijan (informatoare), 40 ani, sat Coramnic, com. Jupalnic, fișa nr. 72.

¹⁵ Frăsina Blidaru, 68 ani, Tufări, com. Jupalnic, fișa 42.

¹⁶ Inf. Frăsina Cojocar, 77 ani, Ogradena.

¹⁷ Inf. Ștefania Marcovici, 72 ani, Berzasca : inf. Ana Sișcu, 57 ani, Gornea-Sichevița.

¹⁸ Jupalnic, Tufări, Coramnic, Eșelnița, Ogradena, Dubova.

¹⁹ Berzasca-Sichevița, Gornea etc.

²⁰ Maria Vanicek a lui Surla, 77 ani, Jupalnic.

²¹ G. Opreșcu, *L'art du paysan roumain*, București, 1937, p. 33.

²² Nic. Iorga, *L'art populaire en Roumanie*, Paris, 1923, p. 85.

²³ Maria Niculăescu, 76 ani, Jupalnic-Orșova-Banat, fișa nr. 7.

CIUCURE SAU CHÎȚELE.

TARGĂ

COTREANȚĂ SAU ȘORT

COSTUMUL ACTUAL CU COTREANȚĂ ÎN FAȚĂ ȘI CIUCURE SAU CHITELE ÎN SPATE (FAȚĂ ȘI SPATE)

COSTUMUL ACTUAL CU COTREANȚĂ ÎN FAȚĂ, ORNAMENTATĂ CU FLORI ÎN „PENE”

COSTUM NAȚIONAL BĂTRÎNESC

„La noi s-au purtat două oprege acum 100 de ani”²⁴. Peste poale, în față, se purta „cotreanță”. În satele din nord (Berzasca, Sichevița-Gornea), cotreanța se numea șort, după cum în aceste sate ciucurele era denumit „chițele”. Ea se prindea peste „brăcinărița” de la ciucure cu ace de siguranță denumite „spinal” sau se lega la spate cu o „plancică”, „plantică”, ce era cusută de cotreanță. Cînd se legau la spate făceau și „mașlu” (fundită). În loc de „plancică”, șortul avea și o „brăcinuță” (tăvitură), prin care se trecea ața de lînă cu care se lega la spate.

Cotreanța se făcea din somot negru, maron, vinăt, din mătase în diferite culori, stambă-, „țaică”, material- „fain”, „dușin”, „pliș” sau dantelă neagră-, spițen stof”²⁵, crep satin sau crep deșin. „Cotreanța nu era opreg”²⁶. Se făcea în diferite culori. Femeile tinere purtau culori deschise, cele bătrîne închise. Cotreanța sau șortul era mai lată decît „chițele” sau ciucurii de cca. 70–75 cm și mai scurtă, ca să se vadă motivul de la poale și cipca. Se făcea lungă de cca. 50–55 cm.

Cotreanța din somot sau pliș era ornamentată cu flori „în pene” ca și targa din spate, executate după scris. Florile se coseau în gherghef cu mătase albă, galbenă, cu fir auriu sau alb și se băteau cu fluturi și mărgel. Se ornamentau și cu flori în „vergi”, pictate pe margini sau „roată la șort”. „Dilavale” la poale nu se ornamentau²⁷.

Motivul cel mai frecvent pe șorturi, care uneori se croiau în colțuri, era „floarea soarelui”²⁸ (Berzasca). Erau cite trei flori în fiecare colț al șortului, cusute cu ață galbenă și portocalie, iar cu vinăt (albastru) se făcea mijlocul florii. Frunzele erau cusute cu verde închis și verde deschis. Se ornamentau și cu trandafiri și frunze.

²⁴ Inf. Anușca Raichici, 72 ani, Berzasca, inf. Maria Niculăescu, 76 ani, Jupalnic, casa nr. 54.

²⁵ Ștefania Marcovici, 72 ani, Berzasca.

²⁶ Inf. Elena Rotaru, 85 ani, Ogradena, inf. Caterina Rădoi, 60 ani, Ogradena.

²⁷ Inf. Anușca Raichici, 72 ani, Berzasca.

Șorțurile din mătase colorată înflorată se făceau cu „pături pigluite” (pliuri călcate cite două) în față și pe margine. În față, păturile sau „crețurile” se făceau pe o distanță de cca. 20 cm lățime și 21 cm lungime, iar de o parte și de alta pe margine rămăneau cite 10 cm. De la pliuri sau crețuri se făceau „pături” la vale, „pliuri” libere. Șorțul sau cotreanța se ornamentau pe părțile laterale cu flori „mutătoare” în „vergi” sau rinduri „în pene”. Ornamentele se făceau și „roată la șorț” (de jur imperjur). Indiferent de culoarea șorțului sau cotrenței, la „roată” se punea cipcă neagră de 5 cm lățime.

Șorțul din „pliș” avea pe margine o „plantică” albă încrețită. Se purtau șorțuri și din mătase neagră, făcută pături pe toată suprafața. În afară de mătasea neagră se folosea și culoarea braun (maron), vișiniu, mur (roșu închis), bleumarin, viorint (mov).

În zilele de lucru se purtau șorțuri din „țaică” (stambă) colorată sau neagră. La doliu se purtau șorțuri negre, ca și ciucurele sau chițele din spate. În trecut, cotrențele sau șorțul se făceau în diferite culori însă nu se ornamentau. „Era frumos de bătrînețe portul că era făcut cu mina; vreau să mă îmbrac național cind mor” afirmă o femeie bătrână din Plavișevița, Elisaveta Costescu, în vîrstă de 65 ani.

„Targa este mai veche ca ciucurele. Alea bătrîne umblau cu târgi, unele cusute. Noi ne băteam joc de ele și apoi a venit moda cu opreg, „ciucure”²⁹.

Targa se purta în spate peste poale, era lată de 30–36 cm și lungă cit poalele cămeșii. „Unii îi zic targă, iar alții îi zic opreg”, ni se spune în Ogradena³⁰.

Targa se făcea din țesătură executată în război în culoare neagră, iar la poale se făceau trei bete colorate. Mai târziu au început a se țese târgi cu alesături pe margini sau târgi alese pe toată suprafața. Se făceau din țesătură cu 15 ițe sau țesătură simplă în 4 ițe și atunci se ornamentau cu flori în „vergi”, sau se brodau în gherghef cu flori „mutătoare” în pene. Pe margini se punea „cipcă”, dantelă „la roată”, iar la briu se legau cu ață prinsă de urechi” sau „cheptori”, care se coseau la targă.

Targa era un opreg care se făcea din toate materialele. Cele mai frumoase se confecționau din somot negru, bordo sau vinăt. Se făceau și din crep satin, crep deșin, pluș, țiclom”. Se ornamentau cu flori „în pene”, executate după „scrisoare” (desen). Se coseau în război — o ramă, în care se punea targa. Hîrtia desenată rămânea în floare, iar ceea ce rămânea în jurul materialului după ce s-a cusut, se rupea. Florile se executau cu mătase albă, galbenă, sau fluturi și mărgel. Targa din față era mai lată ca cea din spate, imitind în acest fel „cotreanța” sau „șorțul”. Erau lungi cit poalele cămeșii, „barabar” cu poalele. Unele femei purtau târgi iar altele „ciucure”. „Toată lumea avea costum național. Sucne nu s-au purtat decît după război”.

Opregul întîlnit în satul Pescari de lingă Moldova Veche amintește de zona oltenească. Astfel în acest sat s-a întîlnit opregul „învărgat”, țesut cu „vergi” cu sîrmă albă, vârguțe roșii și negre din lînă de oaie. Urzeala era neagră iar bătătura pestriță : 4 fire negre, 2 sîrmă, 1 roșu, 2 sîrmă, 1 roșu, 2 sîrmă, 1 roșu, 2 sîrmă.

Opregul „învărgat”³¹ în „vergi”, pe jos „dilavale” avea șabac, făcut fără fire scoase, numai cusut și 4 riuri late de cite 10 cm fiecare, două albe „bobocite” cu roșu și 2 roșii „bobocite” cu alb. În loc de bobocit s-a folosit și termenul de „îmbobocit”.

Pe margini era cusut cu cite un rind de riuri cu „vristale” (linică) roșii și „albișor” alb și era „bătut” cu roșu și verde. Riul de pe marginea opregului era lat de 3 cm.

Opregul avea o lățime de cca. 24 cm, lung de 64 cm, după cum era și femeia de voinică. Opregul se purta în spate, iar șorțul în față. Cînd se punea opregul peste poale se vedea pinza albă de două degete și motivul cu cipca albă.

Opregul cu „stale”³² (stele) se purta în față la sărbători mari de către fete și nevestele tinere. Era țesut în două ițe, „bătut” cu riuri cusute unul lingă altul cu „vristale”, linică albă și roșie. Pe margini era bătut cu „vristale” roșu și verde. La poale avea șabac cusut peste fire, iar pe margine era „bătut” (cusut) cu roșu și verde și fluturi galbeni.

„Fisticul”³³, o piesă veche de port, se purta în față în loc de șorț. Era țesut ca opregul și cusut cu șabac și patru riuri mari, iar peste toată țesătura se puneau fluturi unul lingă altul.

Zona oltenească, e vorba de satele Vîrciorova și Gura Văii, deși în imediată vecinătate cu cea bănățeană, n-a cunoscut ciucurele : „Oardă neisprăvită, Doamne ferește nu s-a purtat, pentru nimic în lume”, afirmă o informatoare vîrstnică³⁴, aluzie la opregul bănățean cu ciucuri. În această zonă s-au întîlnit opregul îngust (fisticul) și opregul creț cu varianta sa, vilnicul.

²⁹ Inf. Anușca Raichici, 72 ani, Berzasca.

³⁰ Inf. Maria Surlea Vanicek, 77 ani, Jupalnic.

³¹ Inf. Octavia Cizmaș, 72 ani, Ogradena-Mehedinți.

³² Inf. Maria Miută, 69 ani, Pescari, jud. Caraș Severin.

³³ Idem.

³⁴ Inf. Amalia Martinovici, 57 ani, Pescari, jud. Caraș Severin.

³⁵ Inf. Maria Iordache, 82 ani, Vîrciorova-Mehedinți, fișa nr. 168.

Opregul îngust era țesut în 4 ițe, cu fir auriu sau argintiu și lină neagră. Se făceau vergi, iar la poale avea un rind de flori făcute cu speteaza, „flori alese”. Pe margini era tighelit cu satin negru, iar la briu se lega cu ață din același satin. Era lat de 49–50 cm și lung cit era femeia de înaltă, de cca. 70 cm. „Cînd ne îmbrăcam țărănește, purtam opreg îngust și fistic. Două fisticuri nu s-au purtat. Pe la Jidoștița erau două fistice, la noi nu era moda”, ne spune o bătrînă din Vîrciorova³⁵.

Fisticul era mai îngust ca opregul și se purta în față, dublat de opregul îngust în spate. Era țesut în două ițe — „vilnic” — adică cu urzeala „pitulată”, ascunsă, avînd „vârgi”, „cîmpuri” cu roșu, verde, galben, cafeniu. Printre „cîmpuri” sau „vârgi” se alegeau flori. Vergile erau late de 4 cm iar florile de 5 1/2 cm. Erau patru rinduri de flori, două pe margini și două la mijloc, printre care se aflau trei „cîmpuri vîrgate”. Se făcea fistic și din țesătură aleasă. Se puneau „cocleți” pe nătră și se alegeau „rinduri printre rinduri”, un fel de „vîrgătură” cu „mătăsuri” vegetale. Se alegea și cu „cilic” (ață) și cu lină. „Cilicul” era mai gros ca firul. Se împreuna firul de „cilic” cu lină și se alegeau flori. La poale, fisticul avea catifea neagră pe care erau cusute pe „trocăreală” (pictură) mărgelile albe și fluturi „ca să lucească, ca să fie frumos”. Pe margine avea dantelă neagră, lată de 3 1/2 cm, ce se cosea „cutată”. Se puneă și dantelă albastră, roșie sau altă culoare „care cum vrea”. Unele femei în loc de dantelă puneau panglică. Fisticul era lat de cca. 30 cm și lung de 69 cm. Se lega cu ață la briu, prinsă de „gaică”, „cheptori” sau se făcea un cordon „cît mă cuprîndea și îl închepturam (încheiam) ori pe șold, ori în spate”. Deasupra se purta brăcire. „I se spune „fistic”, „fustic”, fiindcă era îngust”³⁶. Fisticul se purta și cu opregul creț cînd mergeau la nedeie.

Opregul creț era un fel de fustă creață ce se făcea din țesătură „ițată” în 4 sau 5 ițe, din țesătură „cocleți” pe nătră sau din țesătură-vilnic cu urzeală „pitulată” în două ițe. La țesătura vilnic se urzea și se bătea lină. La opregul „ițat”, cu motive din ițăturii, se băteau lină și bumbac.

La un opreg intrau cam 4–5 „coturi” de țesătură, adică 3,75 m. La briu se puneă pe două ațe, „cutat” cu „bete” în „pliuri”. Opregul era cusut la poale și în față cu catifea neagră lată de 10–12 cm. Se prindea parte peste parte în față, indiferent dacă era capătul din dreapta sau din stînga deasupra, „cum îți venia bine”.

Opregul creț se confecționa și din țesătură în două ițe cu urzeala „pitulată”, numită vilnic. La vilnic se urzea bumbac „din bătrîni” și se bătea numai lină: „așa ne-am pomenit”.

„Nici nu se pomeniște în patru ițe vilnic”. Se țeseau „vergi” cu diferite culori și se alegeau rinduri de flori printre „vilnic”. Se țeseau vilnic și se alegeau flori pe vilnic, în toate culorile. Menționăm că în această zonă vilnicul se referă la o țesătură specială în două ițe numită vilnic³⁷, de unde și-a luat denumirea și piesa de port, lucru neobservat de către specialiști pînă acum.

Opregul creț se lega la briu cu ațele, iar deasupra se purta un cordon de catifea încheiat în față cu o cataramă. Se purta iarna și vara la nedeie³⁸ și la horă. „Cînd jucam ardeleana se învîrtea opregul de înveleam și băiatul în el”³⁹. Pe sub opregul creț se vedeau poalele albe ornamentate cu flori.

Opregul este o piesă de port frecvent întilnită în zona cercetată. Se purta de către femei peste poalele albe ornamentate cu „vergi” (flori).

Cercetările efectuate în zona Clisurii ne oferă un bogat material documentar, privitor la costumul tradițional și actual din această zonă. Deoarece multe piese de valoare au dispărut, prea puține fiind salvate de către muzee, socotim absolut necesare campanii ample de cercetări și achiziții, care să valorifice toate zonele, oferind un material deosebit de important pentru expoziții și studiu.

РЕЗЮМЕ

Опрег является важной частью банатского женского народного костюма, который в книжке представлен различными формами. Этнографические исследования, произведенные в этой зоне в последние годы дали возможность сделать вывод, что с точки зрения исследования костюма, изученные деревни можно разделить на две прию очерченные этнографические группы: олтинская зона с Върширово и Гурой Вэйи, и банатинская, начиная от Оршова и до Молядов Вече.

Опрег упоминается в различных этнографических работах, что дало возможность специалистам сделать вывод, что эта часть народного костюма принадлежит древней карпато-балканской культуре. Опрег с кисточками, тарга, кэтринца или чередник встречаются в Банате, а узкий и пышный опрег как и опрег в сбору (с вариантом выльника) — в Олтении. Термин выльник в этой зоне означает ткань в две нити, а название пьеса костюма происходит от названия этой ткани.

RÉSUMÉ

Le „opreg” est une importante pièce composante du costume populaire féminin du Banat, et qui présente des formes variées dans le défilé du Danube. Les investigations ethnographiques effectuées dans cette zone au cours des dernières années nous ont porté vers la conclusion que — du point de vue de l'étude du costume — les villages analysés peuvent être groupés en deux unités bien contournées sous l'aspect ethnographique: la zone oltenienne, avec Vîrciorova et Gura Vâii, et la zone du Banat qui s'étend d'Orșova jusqu'à Moldova Veche.

Le „opreg” est mentionné en divers travaux de spécialité et la conclusion des auteurs est que cette pièce du costume appartient à une ancienne culture carpato-balkanique. Le „opreg” avec des „franjiuri”, la „targa”, la „cotreanța” et le tablier („șort”) sont trouvés dans le Banat, tandis que le „opreg” étroit et le „fistic” ainsi que le „opreg” crépu avec sa variante — le „vilnic” — sont trouvés en Olténie.

³⁵ Floarea Bufan, 77 ani, Vîrciorova-Mehedinți, fișa nr. 168.

³⁶ Inf. Iana Janeta Petcu, 73 ani, Gura Vâii-Mehedinți, fișa nr. 184.

³⁷ Idem.

³⁸ Simion Florea Marian, *Sîrbătorile la Români*, vol. III, București, 1901, p. 339.

³⁹ Maria Iordache, 82 ani, Vîrciorova-Mehedinți, fișa nr. 168.